

Kaupungin ostolaskujen julkaisemista koskeva valtuustoaloite

308/00.02.00/2019

KV 11.11.2019 § 68  
julkai-

Varavaltuutettu Riikka Kinnunen luki seuraavan ostolaskujen semista koskeneen valtuustoaloitteen:

"Kaupungin päätöksenteon ja toimintatapojen avoimuudella rakennetaan parempaa luottamusta ja edistetään demokratian toteutumista niin kaupungin päätöksenteossa kuin käytännön toiminnassa.

Julkisen sektorin kaiken tiedon pohjana on avoimuus. Jakamalla avoimesti tietoa tarjotaan eväitä veronmaksajien aktiivisuudelle ja lisäävät heidän tietoisuuttaan julkisten varojen käytöstä ja mittasuhteista. Avoimuus parantaa kaupungin mainetta, lisää luottamusta päätöksentekoon ja virkamiesten toimintaan sekä mahdollistaa säästöjen syntymisen. Jo yli 30 kuntaa ja muuta julkista toimijaa julkistaa vuosittain ostolaskudatansa avoimena datana joko kunnan nettisivuilla tai muilla avoimen datan alustoilla.

Ostolaskudatan julkaisemisesta on annettu joulukuussa 2016 Kuntaliiton ja 6Aika kaupunkien yhteisesti laatima suositus julkaistavan datan sisällöstä ja formaatista. Suosituksen mukainen datan julkaisu mahdollistaa vertailun muihin kuntiin.

Ostolaskutietonsa julkaisseilta kunnilta on kysytty perusteluja ostolaskudatan julkaisulle. Vastauksissa on noussut esille:

- toiminnan avoimuuden lisääminen ja luottamuksen rakentuminen,
- läpinäkyvyyden lisääntyminen ja maineen parantuminen tai säilyttäminen,
- demokratian sekä osallistavuuden vahvistuminen,
- kilpailullisuuden edistäminen sekä
- julkaisemisella voidaan varmistaa, että kunnan hankinnat ja rahankäyttö toteutetaan annettujen määräysten ja sovittujen sääntöjen mukaisesti.

Julkaiseminen palvelee myös kunnan luottamushenkilöitä, kun kunnan ostoista on käytettävissä ajantasaiset ja monipuoliset tiedot. Kuntalaisille tiedot kunnan ostokäytännöistä avaavat mahdollisuuden tarkastella yhteisten varojen käyttöä ja muodostaa näkemyksiä aitoon ja ajantasaiseen taloustietoon perustuen.

Ostolaskutietojen julkaisemiseen liittyvät tekniset ratkaisut ovat olemassa. Esimerkiksi Handata-palvelun tietokanta sisältää yksityiskohdalliset tiedot noin 25 miljoonasta ostolaskusta ja noin 50 000 julkisesta hankinnasta. Lisäksi palvelussa on tiedot yli 450 000 niin julkisen

kuin yksityisen sektorin organisaatiosta, mm. tiedot julkisen sektorin noin 4500 toimittajaorganisaatiosta. Tekniset haasteet tai kustannukset eivät aseta ylitsepääsemättömiä esteitä tietojen julkaisemiselle.

Kanta-Hämeestä Handata-palvelussa ostolaskut julkaisevat Riihimäki ja Hattula. Riihimäen tiedoista pääsee näkemään esimerkiksi, että vuonna 2018 palvelujen osuus ostoista oli 82 %, avustusten 8 % ja aineiden ja tarvikkeiden 7 %. Toimittajaryhmistä suurimpia olivat kuntayhtymät 75 %:n ja kuntayhtiöt 14 %:n osuuksilla. Lisäksi järjestelmästä näkee suurimmat kilpailutukset sekä kilpailutettujen hankintojen arvon per asukas. Myös ostot asukasta kohden ovat nähtävissä, ja samalla pääsee vertailemaan tietoja maakuntaan ja koko maahan.

Forssan kaupungin tulee olla kaikissa toiminnoissaan mahdollisimman avoin ja luottamusta herättävä. Ostolaskudatan avaaminen on erinomainen tapa lisätä päätöksenteon avoimuutta ja lisätä veronmaksajien luottamusta päätöksentekoa ja kaupungin toimintaa kohtaan. Ehdotan, että Forssassa selvitetään mahdollisuudet avata ja julkaista ostolaskutiedot avoimena datana.”

Lisätietoja:

<https://www.kuntaliitto.fi/ajankohtaista/2016/kunnille-ohje-ostolaskujen-avaamisesta-avoimena-datana>

<https://handata.fi/>

Kinnusen lisäksi aloitteen olivat allekirjoittaneet valtuutetut Sanni Grahn-Laasonen, Marjut Kallioinen, Pia Kuparinen, Matti Luostari-nen, Sami Mattila, Pekka Murtolahti, Manu Mäkinen, Janne Nieminen, Lotta Saarenmaa ja Tapio Virtanen sekä varavaltuutetut Päivi Honkala ja Kaisu Norbäck.

Päätös: Valtuusto lähetti aloitteen kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.